

**Koncepce prevence kriminality
Statutárního města Opavy
pro období 2009 - 2011**

Srpen 2008

Obsah

1	ÚVOD.....	3
2	VÝCHODISKA	4
2.1	Analýza kriminality	4
2.1.1	Policie ČR	4
2.1.2	Městská policie	5
2.2	Sociálně demografická analýza města	9
2.3	Institucionální analýza	13
2.3.1	Policie ČR	13
2.3.2	Městská policie	13
2.3.3	Pedagogicko-psychologická poradna, Opava, příspěvková organizace	13
2.3.4	Oddělení sociálně právní ochrany dětí odboru sociálních věcí MMO	14
2.3.5	Probační a mediační služba ČR, Opava.....	15
2.3.6	Středisko výchovné péče Opava	16
2.3.7	Centrum psychologické pomoci Opava, příspěvková organizace	16
2.3.8	Středisko integrace menšin Opava.....	17
2.3.9	Středisko volného času, Opava, příspěvková organizace	18
2.3.10	Nestátní neziskové organizace	19
2.4	System včasné intervence	23
2.5	Dotazníkové šetření	23
2.6	Přehled preventivních projektů města.....	24
3	STANOVENÍ PRIORIT	26
3.1	SWOT analýza	26
3.2	Priority vyplývající ze SWOT analýzy	26
4	STANOVENÍ HLAVNÍCH A DÍLČÍCH PROBLÉMŮ	27
4.1	Dlouhodobé cíle na úseku situační prevence	27
4.2	Krátkodobé cíle na úseku sociální prevence	27
5	ZPŮSOB VYHODNOCOVÁNÍ	27
6	AKTÉŘI A JEJICH ROLE	27
7	DLOUHODOBÉ ŘEŠENÍ OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY.....	28

1 ÚVOD

Hlavním úkolem prevence je snižování rozsahu a závažnosti kriminality, ale také zvyšování pocitu bezpečí a jistoty občanů prostřednictvím opatření pomocí kterých můžeme bezpečnostním rizikům předcházet. Prevence kriminality spadá do působnosti preventivní politiky. Jde o metodu nerepresivní, na které se podílí široká škála veřejných institucí i soukromých subjektů. Vzhledem k velkému rozsahu příčin trestné činnosti zasahují preventivní opatření do mnoha oblastí veřejného života, např. do oblasti sociální, zaměstnanosti, vzdělávání, osvětové, trávení volného času, krizové intervence. Její nezastupitelný význam je stále častěji zohledňován i v rámci trestní politiky, např. formou odklonů, či alternativních trestů k trestu odnětí svobody. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislostí.

Od roku 1996 byly každoročně vyčleňovány ze státního rozpočtu finanční prostředky na podporu programů prevence kriminality.

2 VÝCHODISKA

2.1 Analýza kriminality

2.1.1 Policie ČR

Kriminalita na území okresu činí 178,0 trestných činů na 10 tis. Obyvatel, objasněnost je 57,04 %.

V roce 2007 došlo v porovnání s rokem 2006 k nepatrnému zvýšení trestné činnosti (+1,5 %), úspěšnost je dlouhodobě stabilní a v roce 2007 dosáhla 57,04 %, což je obdobný výsledek jako v roce 2006. Není nutno přijímat opatření. Co se týče **územního rozložení** kriminality, tak nejvyšší počet tr. činů má OO PČR Opava – 1.586 (47,6 % z celkového počtu), nejnižší počet tr.činů mají OO PČR Velké Heraltice (4,4 % celkového počtu), nejvyšší počet tr.činů na 10 tisíc obyvatel má OO PČR Vítkov (260,5) a nejnižší počet tr.činů na 10 tisíc obyvatel OO PČR má Hradec n/Mor. (106,8), nejvyšší procento nárůstu tr. činů má OO PČR Kravaře (+47,4 %) a nejvyšší pokles tr.činů má OO PČR Velká Polom – 15,7 %.

Z provedeného rozboru **struktury pachatelů** trestné činnosti v hodnoceném období roku 2007 vyplývá, že došlo ke zvýšení počtu stíhaných recidivistů páchajících trestnou činností oproti stejnému období roku 2006 (+11,0 %). Podíl recidivistů na celkovém počtu stíhaných-vyšetřovaných osob tak představuje 51,3 %. Celkový počet pachatelů z řad nezletilých dosahuje stejných hodnot jako v roce předešlém, u mladistvých je zaznamenán mírný nárůst (10,8 %).

Z provedené analýzy zaměřené na **oběti spáchaných trestných činů** nelze učinit závěr, že by některou ze specifických skupin občanů (děti, senioři, ženy, podnikatelé apod.) bylo možno označit jako výrazně rizikovou.

Podíl na spáchané trestné činnosti – v roce 2007 došlo ke zvýšení podílu recidivistů na celkové spáchané trestné činnosti (+3,1 %). Nejvýraznější podíl recidivistů je nadále zaznamenán u kategorie vloupání, vloupání do bytů a rodinných domků a vloupání do restaurací. Zvýšení podílu recidivistů u krádeží prostých se týká především krádeží v hypermarketech, kterých je v Opavě velký počet. Podíl cizinců na páchané trestné činnosti v okrese Opava zůstává i v tomto hodnoceném období statisticky nevýznamný.

Je zaznamenán pokles pátrání po pohřešovaných osobách. Množí se případy opakovaných útěků chovanců dětských výchovných ústavů zejména s nařízenou ústavní výchovou.

Na **úseku přestupků** nejvíce zatěžují policii přestupky proti BESIP, majetku a občanskému soužití. V r. 2007 byla úroveň počtu přestupků klesající, není nutno přijímat nová opatření.

V hodnoceném období došlo k mírnému nárůstu majetkové kriminality. Nejfrekventovanějšími **majetkovými delikty** jsou nadále krádeže věcí z vozidel, kapesní krádeže a jízdnicích kol. Novým fenoménem je zvýšený počet případů krádeže jiné na osobách a krádeže v jiných objektech, zejména krádeže v obchodech a nákupních střediscích. Je zaznamenán zvýšený počet případů krádeží vloupáním, zejména do obchodů a restaurací, ale na druhé straně došlo k výraznému snížení počtu případů vloupání do chat, což je výsledkem dlouhodobé, systematické preventivní činnosti, realizované zejména pracovníky SSK OŘ na teritoriích jednotlivých obvodních oddělení policie.

Došlo k poklesu počtu evidovaných trestných činů **hospodářského charakteru**. Nejfrekventovanějšími případy zůstávají podvody. Přetrvává vysoká četnost podvodů související s fenoménem naší společnosti s tzv. zadlužováním se v důsledku masivní nabídky na poskytování a využívání „výhodných“ spotřebitelských úvěrů domácnostem s nedostatečnými příjmy. V roce 2007 byl zaznamenán pokles počtu případů **násilné trestné**

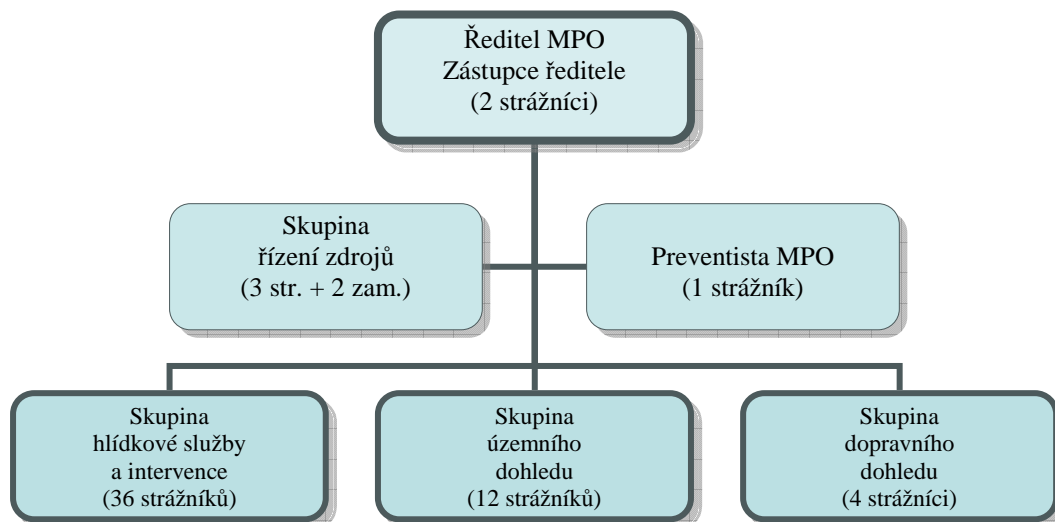
činnosti (snížený počet případů loupeží), došlo ke zvýšení počtu případů **mravnostní kriminality**.

Oblast veřejného pořádku – situace v roce 2007 byla stabilizována. Bylo provedeno 80 bezpečnostních akcí základními útvary zaměřených na dodržování veřejného pořádku, podávání alkoholických nápojů mládeži, chaty, mládež ve spolupráci s městskou a obecní policií, zástupci měst a obcí, OSPOD. Na úseku přestupků nejvíce ztěžují policii přestupky proti BESIP, majetku a občanskému soužití. Opatření: preventivní informační aktivity v lokálních médiích, informační kampaň na školách, přednášky, besedy.

OŘ PČR Opava uplatňuje ve své činnosti principy community policing. 11. 10. 2007 byl v Opavě uspořádán mezinárodní kongres na téma „Zavádění prvků community policing do praxe Policie ČR“, kterého se zúčastnilo vrcholné vedení Policie ČR, starostové a pracovníci měst, obcí a mikroregionů, jehož součástí bylo otevření nového OO PČR Opava.

2.1.2 Městská policie

Dle „Výroční zprávy o činnosti Městské policie Opava (MPO) v roce 2007“ byla realizována následující organizační struktura MPO:

Celkem v přímém výkonu služby bylo denně 34 strážníků (počítáno bez vedení MPO, preventisty a skupiny řízení).

Skupina řízení zdrojů je složena ze strážníků a zaměstnanců MPO, kteří zajišťují personální a materiální zázemí MPO.

Preventista MPO zajistil v roce 2007 nad rámec pravidelných preventivních aktivit na řadě základních škol také realizaci projektu příhraniční spolupráce s Městskou policií Ratiboř, dále přípravu a realizaci zapojení města Opavy do programu PARTNERSTVÍ MV ČR.

Skupina hlídkové služby je složena z 36 strážníků, kteří mají osvědčení potřebná pro výkon pravomocí strážníka (v každé ze 4 směn je velitel směny, operátorka informačního systému MPO, strážnice – specialista na problematiku domácího násilí a 6 strážníků, kteří vykonávají hlídkovou a intervenční službu jako jednotlivci nebo ve dvou až tříčlenných hlídkách). Složení zabezpečuje vzájemnou zastupitelnost pracovníků při zabezpečení nepřetržitého provozu MPO. Pracovníci skupiny poskytují informační servis občanům i návštěvníkům Opavy prostřednictvím bezplatné linky 156. Poskytují informační podporu strážníkům

v ulicích při zjišťování osob, motorových vozidel, majitelů pozemků a podobně. V případě povodní a jiných krizových stavů je pracoviště OPIS centrem, kde se soustřeďují informace od hlásných služeb a OPIS vykonává informační službu pro město a jeho orgány a poskytuje informační servis obcím ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Opava.

Strážníci plní své úkoly v pěších hlídkách, automobilní hlídce, na jízdních kolech a kolečkových bruslích. Jejich výstroj a vybavení umožňuje službu v běžných klimatických podmínkách našeho zeměpisného pásma. Technické vybavení pomáhá dokumentovat činnost strážníka a získávat důkazy o jednání pachatelů přestupků pro správní orgány města a správní orgány jiných obcí. V roce 2007 byli všichni strážníci vybaveni osobními digitálními záznamníky a digitálními fotoaparáty. To umožnilo zavést povinnou dokumentaci jednání strážníka s osobami podezřelými z přestupků. Záznamy a fotografie jsou ukládány v digitální podobě.

Skupina dopravního dohledu byla pověřena obsluhou preventivních radarů a dohledem nad statickou dopravou mimo centrum města. Jejím úkolem bylo zajistit dohled nad dodržováním pravidel stanovených Zákonem o provozu na pozemních komunikacích č. 361/2000 Sb. Hlídka také vyjízďela na vyžádání na linku 156, která se týkala dopravních přestupků.

K další činnosti skupiny dopravního dohledu patřila spolupráce s Obvodním oddělením PČR Opava a Dopravním inspektorátem PČR Opava. Probíhaly společné dopravně bezpečnostní akce, které byly zaměřené na jízdu řidičů pod vlivem alkoholu, na cyklisty a jejich správné vybavení kola, na jízdu za snížené viditelnosti. Bylo uskutečněno deset společných akcí.

Intervenční služba

Intervenční služba v roce 2007 byla vykonávána v nepřetržitém provozu s nepravidelným střídáním směny. Kromě přestupků řešila intervenční skupina v roce 2007 celkem 6 278 intervencí na žádost občanů a návštěvníků města, 1 útok na strážníky, 12 podezření ze spáchání trestného činu zjištěných na místě se zadržením pachatele, 118 podezření ze spáchání trestného činu předávaných policejnímu orgánu, 650 kontrol psů, 75 předvedení osob.

Územní dohled

Strážníci – okrskáři řešili v roce 2007 celkem 2991 událostí, při řešení přestupků uložili 580 pokut v celkové výši 106 300,- Kč, 1577 přestupků a událostí řešili domluvou a v 898 případech postupovali zjištěné podněty a skutečnosti správním orgánům nebo dotčeným organizacím.

Z výše uvedeného počtu bylo například:

- **290** nálezů ve schránkách důvěry (peněženky, osobní doklady, kreditní a čipové karty), z nichž **144** bylo vráceno majiteli a **146** předáno správním orgánům (většinou OP a ŘP, kdy měl majitel již nahlášenou ztrátu a vyřizoval nové nebo bydlel mimo Opavu),
- **81** zjištěných autovraků, z nichž **42** bylo vyřešeno a odstraněno po domluvě s majiteli a **39** bylo předáno odboru životního prostředí k dořešení,
- **66** podnětů k dopravnímu značení a dopravní situaci ve městě z nichž **6** bylo vyřešeno na místě a **60** postoupeno správním orgánům (odbor dopravy MMO, TS Opava),
- **158** dalších zjištěných závad (např. poškozené lavičky nebo dřeviny, věci odložené u kontejnerových stání nepatřící do komunálního odpadu) předáno k odstranění,
- **327** přestupků porušením OZV, z nichž bylo **14** řešeno pokutou v celkové výši **1 100,- Kč**, **310** bylo řešeno domluvou a **3** byly postoupeny správnímu orgánu k dořešení,
- **1110** přestupků na úseku dopravy, z nichž **435** bylo řešeno uložením pokuty v celkové výši **72 400,- Kč**, **670** přestupků bylo řešeno domluvou a **5** přestupky byly postoupeny správnímu orgánu k dořešení - z celkového počtu **1110** přestupků bylo

11 botiček a 1099 přestupků bez bot, ze kterých bylo 784 vozidel, 230 cyklistů a 85 chodců.

- 19 přestupků proti majetku, z nichž 3 byly řešeny uložením pokuty ve výši 2 300,- Kč, 6 přestupků bylo řešeno domluvou a 5 přestupků bylo postoupeno správnímu orgánu k dořešení,
- 102 přestupky na úseku alkoholu a toxikomanií, z nichž 71 byl řešen uložením pokuty v celkové výši 13 300,- Kč, 31 přestupků bylo řešeno domluvou a 2 byly postoupeny správnímu orgánu k dořešení,
- 5 přestupků proti občanskému soužití, které byly všechny předány správnímu orgánu k dořešení,
- 756 přestupků proti veřejnému pořádku, z nichž 57 bylo řešeno uložením pokuty v celkové výši 14 400,- Kč, 351 přestupků bylo řešeno domluvou a 348 přestupků bylo postoupeno správnímu orgánu k dořešení.

Z přestupků proti veřejnému pořádku bylo:

- 270 černých skládek
- 193 neoprávněných záborů veřejného prostranství (reklamní tabule, zábory atd.)
- 261 znečištění veřejných a veřejně prospěšných zařízení (plakáty, lavičky atd.)
- 32 ostatních.

Okrskáři při své činnosti vycházejí z podrobnějších znalostí místní problematiky, udržují kontakt se základními i mateřskými školami v okrscích a operativně reagují na podmínky a poznatky z výkonu služby intervenční skupiny, se kterou spolupracují. U vytípaných základních škol se v ranních i odpoledních hodinách podílejí na zajišťování frekventovaných přechodů pro chodce.

Výrazným způsobem rovněž spolupracují při zajišťování jednotlivých akcí v rámci prevence kriminality. Kontrolují dodržování vydaných správních rozhodnutí (zejména zábory veřejného prostranství jako jsou reklamní akce, prodejní stánky, letní předzahrádky nebo stavební práce), v případě zjištěných nedostatků činí opatření ke zjednání nápravy.

Dopravní dohled

V roce 2007 prováděla skupina dopravního dohledu činnost zaměřenou za dodržování pravidel provozu na pozemních komunikacích, většinou v místech, kde je situace řešena místní úpravou. Ve spolupráci se Slezskou univerzitou Opava byla zajišťována bezpečnost účastníků nočního in-line bruslení městem Opavou, ve spolupráci s dopravní službou PČR byly zajišťovány zejména křižovatky a shromaždiště účastníků.

Vedoucí skupiny připravil a realizuje projekt tzv. strážců přechodů. Podnět ke vzniku této služby byl dán v dubnu 2007. Pilotní projekt, v jehož rámci nastoupilo 5 občanů Opavy na přechody pro chodce v okolí základních škol, byl zahájen 3. září 2007. Ohlas veřejnosti byl velmi kladný, na základě tohoto ohlasu Rada města rozhodla o navýšení strážců v roce 2008 na 10 osob.

Za rok 2007 bylo strážníky MPO řešeno celkem 13 042 přestupků a jiného protiprávního jednání. Za tyto přestupky bylo uloženo 6 934 pokut v celkové výši 1 840 900 Kč. Průměrná pokuta byla 265 Kč (pokuty jsou udělovány v nejnižší částce 100,- Kč a nejvyšší 1 000,- Kč). Domluvou bylo řešeno 5 341 přestupků, což je 41 % z celkového počtu řešených přestupků. Uložené pokuty byly v 5 275 případech (76 %) zaplacený na místě.

Jiným správním orgánům bylo v roce 2007 předáno 767 přestupků, z toho 608 přestupků (79 %) bylo předáno odborům MMO, 159 přestupků (21%) bylo předáno Policii ČR.

Statistika přestupků, zákroků a jiných činností MPO

	2005	2006	2007
Přestupky celkem	13 603	12 817	13 042
Přestupky proti parkování:	4 573	4 238	2747
- parkovací karty	2 105	2 102	1826
- nezaplacené parkování	2 023	1 507	921
- stání na trávníku a jiné	445	629	676
- z toho TPZOV	4 103	3 530	2485
Přestupky v dopravě	7 178	6 350	6717
- z toho TPZOV	2 743	2 262	2110
Přestupky proti veřejnému pořádku	1 116	1 573	1922
Přestupky proti občanskému soužití	33	22	59
Přestupky proti majetku	684	630	809

Součinnost s jinými bezpečnostními složkami v roce 2007

S Policií ČR je navázána úzká součinnost ve vzájemném předávání informací, pomoci hlídkami v případě přijatých oznámení a při výcviku strážníků. Standardem se stala vzájemná informovanost o nasazených silách a prostředcích v běžném výkonu služby. Velmi dobře se rozvinula spolupráce při identifikaci případů domácího násilí a pomoci obětem. Dopravní policie nabízí součinnost při dopravně bezpečnostních akcích skupině dopravního dohledu MPO.

Existuje rovněž velmi úzká spolupráce mezi MPO a Zdravotnickou záchrannou službou, dále mezi MPO a Hasičským záchranným sborem.

Spolupráce s Probační a mediační službou v Opavě se odehrává na poli dohledu nad výkonem alternativních trestů. V roce 2008 bychom chtěli připravit projekt prevence recidivy u pachatelů méně závažných trestných činů.

Stanovené priority pro rok 2008

- dohled nad parkováním v zóně placeného stání ve středu města,
- kontrola stavu dopravního značení stanoveného odborem dopravy MMO,
- pořádek na místech vysoké koncentrace obyvatel:
 - v ranní době na přechodech pro chodce v okolí základních škol,
 - v době přepravní špičky na Horním náměstí, které je přepravním uzlem MHD,
 - v odpolední době a o víkendech v Městských sadech, na nábřeží řeky Opavy a v ostatní parcích,
- vyhledávání černých skládek a autovraků a jejich původců,
- poskytnutí informační podpory Policii ČR při rozhodování o zařazení skutku do kategorie trestných činů a pomoci obětem domácího násilí ve spolupráci s neziskovými a humanitárními organizacemi působícími ve městě,
- rozšíření přednáškové činnosti a soutěží pro děti základních a mateřských škol s cílem naučit děti bezpečnému chování,
- dosáhnout dalšího zvýšení podílu vnějších finančních zdrojů pomocí projektů realizovaných v rámci profesní přípravy strážníků a prevence kriminality.

2.2 Sociálně demografická analýza města

Statutární město Opava je průmyslovým a kulturním centrem českého Slezska. Je sídlem Slezské univerzity, středních škol, kulturních a vědeckých institucí. V blízkosti jsou státní hranice s Polskem. Území statutárního města se člení na 8 městských částí: Komárov, Malé Hoštice, Milostovice, Podvihov, Suché Lazce, Vávrovce, Vlastovičky a Zlatníky. Zbylou část území statutárního města Opavy tvoří části: Opava-Město, Opava-Předměstí, Jaktař, Kateřinky u Opavy a Kylešovice. Opava je významným správním, obslužným a výrobním centrem poměrně rozlehlého okresu, je zdrojem pracovních příležitostí a centrem občanského vybavení pro okolní obce. Patří k nejatraktivnějším městům Moravskoslezského kraje, a to jak svým historickým vývojem, zachovaným historickým jádrem města, dostatečnou občanskou vybaveností, dobrou dopravní obsluhou apod. Dle národnostního složení ve městě absolutně převládá národnost česká, s výrazným odstupem pak následují národnosti slovenská, slezská, moravská a německá.

K 1. 1. 2008 má město Opava (dle údajů ČSÚ) celkem 58.923 obyvatel, z čehož 51,87 % tvoří ženy, hustota obyvatel města Opava je 656 obyvatel na km². Průměrný věk obyvatel je 40,3 roků, podíl obyvatel v produktivním věku je 38,717, počet patnáctiletých je 823, počet narozených dětí k 31. 7. 2007 je 654, na území města je přihlášeno k trvalému pobytu 786 cizinců. Ve městě je nárůst občanů vietnamské národnosti, kteří zde žijí již dlouhodobě. Svým dětem umožňují doplňující výuku českého jazyka formou placeného kvalifikovaného domácího doučování, takže problémy se začleněním do základního školství nejsou. Z pohledu vzdělanostní struktury obyvatel města je zde výrazný nárůst podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním a s úplným středním s maturitou, výrazný pokles podílu obyvatel se základním vzděláním.

Vybrané ukazatele nezaměstnanosti k 31. 12. 2007 (dle údajů ÚP Opava)

Ukazatele	Město Opava	Kraj	ČR
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	6 (údaj za okres)	6,2	5,6
Míra nezaměstnanosti (v %)	7,5	9,6	8,8
Podíl nezaměstnaných mladších 30 let (v %)	26,4	23,2	25,9
Průměrný věk nezaměstnaných	39,8 let	41,3	40,4
Podíl nezaměstnaných déle než rok (v %)	44,4	49,0	38,6
Podíl nezaměstnaných se základním vzděláním (v %)	28,1	32,9	31,6
Podíl nezaměstnaných vyučenců bez maturity (v %)	41,7	45,2	42,5

Nezaměstnanost v Opavě má klesající tendenci, ale je však stále více jak o 5 % vyšší než nezaměstnanost v ČR. Město Opava je součástí okresu, v němž se v porovnání s ostatními okresy Moravskoslezského kraje nezaměstnanost snižovala nejpomaleji. Z hlediska věkové struktury nezaměstnaných jsou zde dvě nejčetněji zastoupené skupiny a sice občané mezi 20 až 24 roky a pak osoby mezi 50 - 54 roky. Opava je spádovým městem poskytujícím pracovní příležitosti i pro obyvatele okolních obcí. I přes fakt, že ve městě působí několik velkých podniků, je ekonomika města více diverzifikovaná než v jiných velkých městech Moravskoslezského kraje. Velká část pracovních příležitostí je rovněž vytvářena ve službách a obchodě.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (15 - 59 let) tvoří 39.268 obyvatel a pozvolně klesá, což je zapříčiněno stárnutím obyvatelstva a zvyšující se mírou migrace ekonomicky aktivních obyvatel města Opavy.

Co se týče vzdělanostní struktury uchazečů o zaměstnání, tak největší skupinu tvoří dlouhodobě uchazeči se středním odborným vzděláním bez maturity, kterých je v evidenci úřadu práce bezmála polovina ze všech registrovaných.

Procentní podíly uchazečů podle nejvyššího stupně dosaženého vzdělání v Opavě a ČR k 31. 12. 2007 (dle údajů ÚP Opava)

	bez vzdělání	základní vzdělání	střední odborné vzdělání	střední všeobecné vzdělání	střední odborné s matur.	vysokošk. vzdělání
Město Opava celkem	0,24	27,84	41,72	3,30	21,90	4,99
z toho muži	0,04	13,06	22,57	0,98	8,49	2,40
ženy	0,20	14,79	19,15	2,32	13,41	2,60
ČR celkem	0,16	31,41	42,49	2,85	19,15	3,94
z toho muži	0,06	13,84	21,86	0,96	7,32	2,10
ženy	0,10	17,58	20,63	1,89	11,84	1,84

Průměrná délka doby evidence uchazečů v porovnání s průměrnou délkou nezaměstnanosti vyřazených uchazečů roste rychleji. Postupně se zvyšuje počet uchazečů nad 50 let a mírně se snižuje zastoupení osob do 25 let.

Hlavními kriminogenními faktory dle PČR z pohledu okresu zůstávají i nadále:

- sídelní a sociální infrastruktura se zvýšenou nezaměstnaností
- nízké právní vědomí občanů
- velký počet hypermarketů a parkovacích míst pro motorová vozidla ve městě Opava a s tím spojená majetková trestná činnost
- geograficky nepříznivý vliv sousedství s městem Ostravou a příhraniční poloha s Polskou republikou
- koncentrace velkých rekreačních oblastí

Kumulace sociálně a kulturně znevýhodněných skupin obyvatelstva:

Ve spolupráci s nestátními institucemi se snažíme monitorovat a dle potřeby spolupracovat s občany, ohroženými ve smyslu sociálně negativních jevů. Tato činnost je koordinována a spolufinancována městem v rámci naplňování Komunitního plánu, jehož tři pracovní skupiny - Péče o děti a rodinu, Péče o osoby se specifickými sociálními problémy a Péče o národnostní menšiny, jejímiž členy jsou jak zástupci nestátních, tak státních institucí včetně pracovníků odboru sociálních věcí a odboru školství Magistrátu města Opavy operativně a odborně zajišťují svou činností prevenci primární i sekundární na úseku sociálně patologických jevů.

Dále spolupracuje odbor školství a odbor sociálních věcí se Střediskem integrace menšin (SIM) – pracoviště Institutu pedagogicko-psychologického poradenství, jehož činnost je rovněž zahrnuta v Komunitním plánu. Náplň činnosti tohoto střediska je poskytování odborných služeb dětem a jejich rodičům ze sociálně znevýhodněného prostředí a etnik.

(převažuje romské etnikum). Pracovníci SIM spolupracují se základními školami a dalšími státními i nestátními institucemi dle potřeb.

Charakter osídlení:

Podle sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) v r. 2001 bylo ve městě Opavě celkem 6.541 obydlených domů. Z těchto domů je 75 % rodinných domů a 25 % bytových domů. Dle vlastnictví převažuje vlastnictví soukromých osob (86,3 %), dále obce a státu (7,8 %) a nejméně SBD (5,9 %).

Bytový fond města Opavy čítá dle SLDB celkem 24.132 bytů, z toho tvoří 69,6 % byty v bytových domech a 30,4 % byty v rodinných domech. Podle počtu obytných místností jednoznačně převyšují třípokojové byty (40,12 %) a v menšině jsou jednopokojové byty (12,46 %), čtyřpokojové byty (10,82 %) a vícepokojové byty (4,77 %). Podle technického vybavení bytů lze konstatovat, že bytový fond ve městě Opava je velmi dobře technicky vybaven.

Možnosti pracovních příležitostí:

Město Opava je významným průmyslovým centrem. Mezi největší výrobní podniky ve městě patří Ostroj, a. s. a TEVA, jehož součástí je IVAX Pharmaceuticals s. r. o. (bývalá Galena).

V oblasti výroby jsou na území města nejvýznamněji zastoupeny (jde o podniky se sídlem v Opavě):

- strojírenství – Ostroj, a. s. Nejvýznamnější část výrobního programu podniku Ostroj tvoří tradiční sortiment důlních zařízení pro všechny podmínky dobývání v hlubinných dolech. Jedná se především o mechanizované výztuže, hřeblové a pásové dopravníky, pásové vleky, pluhové soupravy, hydraulické stojky a válce, opracované výkovky pro automobilový průmysl.
- farmacie – TEVA - IVAX Pharmaceuticals s. r. o.. Vyrábí produkty z oblasti humánních a veterinárních léčivých přípravků.
- papírenský průmysl – Model Obaly, a. s. Vyrábí kompletní sortiment obalů.
- strojírenství (stínící technika) - ISOTRA, a. s. Firma ISOTRA je společnost s největším růstovým potenciálem – nárůst zaměstnanců o cca 42 %.
- z obchodních organizací zaujímá nejvýznamnější roli obchodní družstvo TEMPO (dříve JEDNOTA, spotřební družstvo).
- dále podniky potravinářské výroby (Bivoj, Seliko Opava), textilní výroby (Slezská tvorba), strojírenské a metalurgické (Witzenmann Opava) a služeb (Technické služby).

Jsou zde i významné podniky a závody (nad 200 zaměstnanců) působící na území města Opavy, ale se sídlem mimo město, jež mají významný vliv na podnikatelské aktivity a zaměstnanost ve městě Opava: Opava - LU, Nowaco Opava, Moravskoslezské cukrovary a. s., Opavská lesní a. s. Na území města Opavy a přilehlých obcí zejména hospodaří Zemědělská a. s. se sídlem v Opavě-Kylešovicích, Zelenina Malé Hošice, a. s. a Kateřinská zemědělská a. s.

Na území města dále působí:

- 9 bankovních ústavů,
- v zastoupení 10 pojišťoven,
- 4 zdravotní pojišťovny,

Mají zde provozovny nadnárodní obchodní společnosti (hypermarkety a supermarketů).

Plány dalšího rozvoje:

- město Opava by mělo i do budoucna společně s orgány státu dále zdokonalovat činnost všech složek Integrovaného záchranného systému,
- ve všech městských částech zabezpečit potřebnou infrastrukturu za účelem přípravy lokalit k výstavbě rodinných domků,
- vybudování významnější průmyslové zóny v západní části města Opava – Jakař,
- výstavba menší průmyslové zóny v části Opava – Kateřinky,
- rozšířit kapacitu parkovišť na velkých sídlištích.

Dávky sociální pomoci

	Počet dávek	Výše dávek	Na 1 obyvatele města
Přídavek na dítě	399 819	203 264 253,-Kč	3 403,-Kč
Sociální příplatek	56 738	84 806 028,-Kč	1 420,-Kč

Počty všech případů evidovaných orgánem sociálně - právní ochrany dětí:

Evidovaný počet případů celkem k 31.12.2007: 4 461
 Z toho živých případů: 2 020
 Počet případů rodin zaevidovaných za rok 2007: 402
 V porovnání s rokem 2006 došlo ke snížení počtu evidovaných případů do konce roku 2007.

Počet evidovaných nezletilých a mladistvých v agendě kurátorů pro mládež:

Celkem	Děti do 15 let	z toho dívek	Mladistvých	z toho dívek
363	181	43	182	61

Klienti řešení kurátorem pro mládež:

	Případů celkem	Děti do 15 let	z toho dívek	Mladistvých	z toho dívek
Trestná činnost	179	111	23	68	6
Přestupky	70	-	-	70	17
Výchovné problémy	91	52	19	39	12
Výchovná opatření mladistvých	8	-	-	8	1
Výchovná opatření zletilých	15	15	3	-	-

2.3 Institucionální analýza

Na území města spolupracují státní i nestátní organizace, zabezpečující kromě jiného i činnosti na úseku prevence kriminality na všech úrovních.

2.3.1 Policie ČR

Na úseku prevence pracují dva pracovníci, provádějí akce na základních a středních školách:

- Přednášky pro 1. - 5. třídy ZŠ k bezpečnosti silničního provozu, prezentace práce Policie ČR
- Přednášky pro 6. - 9. třídy ZŠ k trestné odpovědnosti nezletilých, mladistvých, k přestupkové činnosti, šikaně a alkoholu
- Pro SŠ přednášky a besedy k trestné činnosti, šikaně a alkoholu.

Podílejí se na preventivních aktivitách ve spolupráci s MŠ, ZŠ, Odborem školství a kanceláří primátora. V úzké spolupráci s Městskou policií a manažerkou prevence kriminality vyhodnocují potřebnost aktivit na úseku prevence situační a sociální, způsobu jejich realizace, možnost financování.

2.3.2 Městská policie

Na úseku prevence pracují dva pracovníci. Realizují preventivní programy na MŠ, ZŠ a SŠ, pro dětský domov, seniory i zdravotně postižené:

- Besedy s žáky 2. a 3. tříd na témata vycházející z projektu Ajax (dopravní výchova, vlastní bezpečnost, šikana, program pro MŠ – pejsek Korálek na ulici)
- Dopravní výchova žáků 4. tříd v rámci výuky ve vlastivědě
- Besedy s žáky 8. tříd na téma trestní odpovědnost
- „Závod branné všestrannosti“ (vědomostní úkoly z oblasti zdravotní, topografie, dopravní výchovy, požární ochrany a návykových látek)
- Soutěž ve střelbě ze vzduchové pušky pro žáky 8. tříd
- Soutěž o putovní pohár „Opavské primátorky“ (sportovně zaměřená soutěž)
- Ukázky práce a předvedení techniky MP v rámci Dne dětí

2.3.3 Pedagogicko-psychologická poradna, Opava, příspěvková organizace

Poskytuje odborné psychologické a speciálně pedagogické poradenské služby dětem, žákům a studentům, jejich rodičům a pedagogickým pracovníkům, směřující k optimalizaci výchovně vzdělávacího procesu v oblastech:

- Komplexní nebo zaměřená psychologická a speciálně pedagogická diagnostika
- Psychologická a speciálně pedagogická intervence
- Informační a metodická činnost, příprava podkladů pro vzdělávací opatření, dokumentace

Z této činnosti na úseku prevence je aktuální:

- Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika žáků základních škol a žáků středních škol s výukovými a výchovnými problémy
- Diagnostika sociálního klimatu třídních kolektivů jako podklad pro tvorbu nápravných programů
- Metodické vedení výchovných poradců a metodiků prevence
- Metodická pomoc při tvorbě preventivních programů škol
- Vedení přednášek a besed na úseku prevence sociálně patologických jevů

V rámci skupinové péče o klienty byly realizovány opakované intervence ve třídách v rámci prevence sociálně patologických jevů. Dále jsou průběžně realizovány interaktivní výcvikové programy (práce s celou třídou) se zaměřením na témata:

- „Já jsem já – osobnost“ – rozvoj sociálních vztahů, korekce chování, pohled druhých na sebe - pro 3. třídy ZŠ
- „Komunikace a řešení problémů“ – pravidla komunikace naslouchat ostatním, rozvoj komunikačních dovedností, umění říci „ne“ – pro 4. třídy ZŠ
- „Emoce, práce s vlastními pocity“ – využívání emočního intelektu, vnímání odlišností a pocitů jiných, strach-nejistota-obava - pro 3. a 4. třídy ZŠ
- „Povolené a nepovolené dotyky – syndrom CAN“ – nevhodné chování, hranice kontaktů, projevy rizikového chování (práce s příběhem) – pro 5. třídy ZŠ

Vzdělávání učitelek MŠ k posílení pedagogických kompetencí v prevenci sociálně patologických jevů bylo zaměřeno na problematiku poruch chování a agresivity u dětí a skupinové a individuální techniky práce v MŠ.

Prioritou se stala odborná podpora nově vznikajícím školním poradenským pracovištím celkem na 9 základních školách v Opavě, kde začali pracovat školní speciální pedagogové.

Primární prevence sociálně-patologických jevů je nedílnou součástí činnosti Pedagogicko-psychologické poradny. Jeden z pracovníků s pracovním zařazením oblastní metodik prevence funguje jako koordinátor metodiků prevence na školách a ostatních institucích, které se na realizaci prevence ve školách spolupodílejí. V případě zájmu školy realizuje oblastní metodik prevence besedy pro žáky, popř. rodiče nebo programy pro žáky a studenty se zaměřením na tématické okruhy, které jsou z hlediska primární prevence zvláště významné a měly by být obsaženy v minimálně preventivním programu. V besedách se jedná o témata šikany, závislostí a sociální sítě pomoci. Jsou realizovány jak pro základní školy, tak i pro střední. V rámci programů pro třídy jsou to programy pro různé věkové kategorie zaměřené na řešení problémů třídních kolektivů, popř. preventivní programy zahrnující sociálně-psychologické techniky na rozvoj sebepoznání žáků, práce s emocemi, komunikační dovednosti, řešení konfliktů, aj. V průběhu školního roku (2006/2007) byly realizovány preventivní programy pro 1.815 žáků v ZŠ na území města a v jeho částech.

Oblastní metodik prevence v rámci spolupráce s krajským školským koordinátorem prevence se podílel při zpracování podkladů pro výroční zprávy a dalších hodnocení a pro stanovování priorit v koncepci preventivní práce ve školství na úrovni kraje.

Ve školním roce 2006/07 byla velká pozornost PPP věnována metodické a odborné podpoře nově vznikajícím školním poradenským pracovištím, které se v rámci rozvojového projektu Moravskoslezského kraje „Školní poradenská pracoviště“ zřizovaly na 8 opavských základních školách.

V návaznosti na probíhající optimalizaci opavského školství byla pozornost také věnována potřebám slučovaných škol na vytvoření nabídky akcí a výcvikových technik pro školní kolektivy a učitele (spolupráce v nově vytvořeném kolektivu, usměrňování vztahů ve třídách, adaptační kurzy), které pomáhaly upevňovat a rozvíjet zdravější klima v třídních kolektivech.

2.3.4 Oddělení sociálně právní ochrany dětí odboru sociálních věcí MMO

V rámci prevence realizuje OSPOD následující přednášky a besedy:

- Trestná činnost mladistvých
- Domácí násilí
- Rodinné vztahy
- Besedy s učiteli MŠ, ZŠ a SŠ
- Předškolní průprava pro rodiče – doporučeno rodičům dětí MŠ

Ve spolupráci s nestátní organizací dodavatelsky OSPOD realizuje prázdninový pobyt pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí.

2.3.5 Probační a mediační služba ČR, Opava

Probační a mediační služba (PMS) ČR představuje relativně novou instituci na poli trestní politiky, její činnost vychází z propojení trestního práva a sociální práce. Probační a mediační služba usiluje o zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a současně organizuje a zjišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality.

Cílem činnosti střediska Probační a mediační služby ČR v Opavě v roce 2007 byla stabilizace střediska po stránce personální a po stránce výkonu odborných činností. Zaměřili se na bezchybné plnění všech úkolů v oblasti probace a mediace za současného respektování strategických cílů PMS jako celku, tedy integrace pachatelů trestné činnosti zpět do společnosti, podpora poškozených trestnou činností a ochrana společnosti. V rámci zajišťování těchto úkolů jsou ve středisku vykonávány tyto činnosti:

- Výkon trestu obecně prospěšných prací
- Dohledy podmíněně odsouzených
- Výkon agendy dohledů části podmíněně propuštěných klientů a dohledů a kontroly zkušebních dob mladistvých
- Mediační činnosti
- Oblast činností, specializovaných na mládež

Z hlediska typu evidovaných případů je v rámci vykonávacího řízení již od roku 2001 nejvíce zastoupena agenda spojená s organizací a zajištěním výkonu trestů obecně prospěšných prací. V roce 2007 se oblast práce s mladistvými a nezletilými klienty podstatně rozšířila a prohloubila. Výraznou zásluhu na této skutečnosti mělo fungování a práce multiresortního týmu, v němž pracují: státní zástupkyně, soudci, kteří rozhodují ve věcech mladistvých a nezletilých, pracovnice OSPOD odboru sociálních věcí MMO, probační úředník, pracovník Armády spásy, vedoucí střediska výchovné péče, pracovníci PČR a ředitel Městské policie. Ve spolupráci s Azylovým domem Samaritán Armády spásy v Opavě, s nímž středisko na poskytování sociálních služeb a probačních resocializačních programů intenzivně spolupracuje již od roku 2001, byly vytvořeny a akreditovány dva probační programy. V r. 2007 bylo v rámci spolupráce s Krizovým a kontaktním centrem „Pod slunečníkem“ v Opavě zahájeno poskytování individuálních probačních programů pro závislé klienty a klienty ve složitých životních situacích, včetně krizové intervence.

Nově evidované případy

Evidováno celkem v r. 2007	428
Z toho mladistvých a nezletilých	96

Nejvíce podnětů k zahájení činnosti středisko Probační a mediační služby Opava v r. 2007 získalo od Okresního ředitelství Policie ČR Opava, následně od Okresního soudu v Opavě a od obviněných.

2.3.6 Středisko výchovné péče Opava

(odloučené pracoviště Diagnostického ústavu pro mládež)

Činnost středisko realizuje formou ambulantní péče. Veškeré služby pro klienty jsou bezplatné. Klienti se mohou se svými problémy obracet i anonymně a nepotřebují žádné doporučení.

Klientelu tvoří: děti s rizikem či projevy poruch chování nebo s negativními jevy v sociálním vývoji ve věku od 3 do 18 let a osoby odpovědné za jejich výchovu

Cíl činnosti: komplexní pomoc a systematická péče při řešení školních, rodinných a psychických problémů dětí, mládeže a jejich rodin.

Poskytované služby: diagnostické, preventivně výchovné a poradenské

SVP nabízí následující činnosti:

- okamžitou pomoc při zachycení prvních signálů výchovných problémů (nerespektování autority, záškoláctví, krádeže, šikana)
- cílenou práci s vážnějšími poruchami chování u dětí a mládeže
- spolupráci s rodinou, přispívající k podpoře či obnově jejich funkce, ochraně práv dítěte
- metodické vedení při preventivně výchovných programech pro žáky ZŠ zaměřené na aktuální problém (narušené vztahy, šikana)
- odborné konzultace pro pedagogy a výchovné poradce v oblasti výchovy dětí s rizikem či projevy poruch chování
- zprostředkovávají preventivní volnočasové programy (program Pět P, program doučování, účast v nízkoprahových klubech)
- dle potřeby klienta zprostředkováváme další odborná vyšetření, popřípadě umístění klienta zprostředkováváme další odborná vyšetření, popřípadě umístění klienta ve středisku výchovné péče internátního typu
- dle potřeby klienta zprostředkováváme další odborná vyšetření, popřípadě umístění klienta ve středisku výchovné péče internátního typu

Způsob práce: speciálně pedagogická diagnostika, konzultace individuální, rodinné, terapeutická činnost, poradenství po telefonu, informační schůzky

Evidováno klientů k 31.12.2007 celkem		109
Z toho:		
	z MŠ	3
	ze ZŠ I. stupeň	10
	ze ZŠ II. stupeň	48
	ze SŠ	33
	z rodin – předškolní věk	3
	z rodin - po ukončení školní docházky	12

2.3.7 Centrum psychologické pomoci Opava, příspěvková organizace

(dříve Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy)

Pracoviště CPP nabízí ambulantní formou psychologické a sociální poradenství lidem, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci, kterou nejsou schopni řešit vlastními silami. Nejčastěji se jedná o narušení vztahů v rodině, manželství, partnerství, rozvodovou a porozvodovou krizovou situaci, osobní vztahové problémy, nepříznivou sociální situaci s dopadem na narušení vztahů v rodině (nezaměstnanost, nemoc, postižení apod.).

V oblasti sociálně právní ochrany působí organizace na základě pověření k výkonu sociálně právní ochrany dětí vydaného Krajským úřadem Moravskoslezského kraje dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, v rozsahu:

- pomoc rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě
- poskytování nebo zprostředkování rodičům poradenství při výchově a vzdělávání dítěte a při péči o dítě zdravotně postižené
- pořádání v rámci poradenské činnosti přednášek a kurzů zaměřených na řešení výchovných, sociálních a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě a jeho výchovou
- zajišťování přípravy fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny k přijetí dítěte do rodiny
- vyhledávání fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny a jejich oznamování obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

Cílová skupina uživatelů

- *Rodiny:* Uživatelem je rodina v celé mezigenerační šíři, jejíž členové se ocitli v tíživé psychosociální situaci vlivem vnějších či vnitřních okolností a nezvládnutých mezilidských vztahů. Uživatelem je dítě/děti, dítě/děti v náhradní rodinné péči, manželský pár, jiný rodinný subsystém nebo celá rodina (párová, rodinná problematika v plné šíři), uživatelem je rodina s dítětem/děťmi či náhradní rodina s dítětem/děťmi, jejichž psychosomatický vývoj je ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží bez vnější pomoci překonat a existují další rizika ohrožení vývoje dítěte/děti.
- *Osoby v krizi:* Uživatelem je jednotlivec, popř. partneři se sníženou schopností řešit svou nepříznivou psychosociální situaci vlastními prostředky bez vnější podpory a pomoci (osobní, vztahová problematika v plné šíři).
- *Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy:* Uživateli jsou děti a mládež, jejichž vývoj je ohrožen působením sociálně problematického prostředí a jsou tak vystaveni zvýšenému riziku sociální maladaptace. Jedná se o řešení situace dětí žijících v konfliktních vztazích mezi rodiči, popř. vychovateli, jimž může být uložena povinnost využít pomoc odborného poradenského zařízení.
- *Jiné osoby:* Kromě výše uvedených cílových skupin je uživatelem odborného sociálního poradenství i jiná osoba, která se ocitla v nepříznivé sociální situaci vlivem krize, obtíží v osobním, manželském, partnerském, rodinném a širším sociálním životě a není schopna ji vyřešit samostatně bez vnější podpory či pomoci.

Všechna pracoviště odborného sociálního poradenství působí současně jako odborná poradenská zařízení pro děti.

Počet klientů	214
Počet konzultací k 31. 12. 2007	834

2.3.8 Středisko integrace menšin Opava

při Institutu pedagogicko-psychologického poradenství Praha

Institut pedagogicko-psychologického poradenství v Praze realizuje projekt SIM – Středisko integrace menšin. Cílem činnosti tohoto střediska je vytváření podpůrného systému péče o žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, zejména pak Romů a zkvalitňovat proces integrace těchto skupin do společnosti. Současně se předpokládá zlepšení podmínek pro

včasnou péče a kvalitní vzdělávání v návaznosti na specifikaci vzdělávacích potřeb ve vztahu k individualitě žáka a v kontextu jeho kulturní odlišnosti aktuální sociální situaci. Zohlednění těchto specifik by mělo pozitivně ovlivnit následnou uplatnitelnost těchto skupin žáků na trhu práce. Dalším komponentem projektu je práce s rizikovou mládeží, která zahrnuje zejména identifikaci rizikových skupin, včasnou intervenci a tvorbu podpůrných programů pro prevenci a minimalizaci dopadů rizikového chování, tvorbu programů pro prevenci záškoláctví a prekriminálního chování.

Oblasti spolupráce:

- Poskytování speciálně-pedagogického, psychologického a sociálního poradenství.
- Služby tutorů (cílem jejich činností je zlepšení studijních výsledků u žáků s neprospěchem nebo špatným průběhem studia, pomoc při zvládnutí sociálních kontaktů, zlepšení vztahu a motivace ke vzdělávání, snížení počtu žáků předčasně opouštějící vzdělávací systém, uplatnitelnost na trhu práce).
- Včasná péče (cílem je příprava dětí a rodičů na zahájení vzdělávání, rozvoj školní připravenosti, zvyšování školní úspěšnosti a zvládnutí základního vzdělávání s co nejmenšími možnými handicapem s ohledem na kulturní odlišnosti).
- Práce s třídními kolektivy.
- Multikulturní výchova.
- Volnočasové aktivity (Kluby mimovýukových aktivit, výtvarné dílny, tématické programy, sportovní aktivity, dramatické kroužky, pobytové tábory, zážitkové programy pro třídní kolektivy, realizace mimovýukových aktivit jako součást včasné péče).
- Poradenství a další vzdělávání asistentů pedagoga.

Činnost je zajišťována odborníky v profesích: psycholog, speciální pedagog, pedagog, pracovník pro volný čas, kulturolog, sociální pracovník a je koordinována koordinátorem střediska.

2.3.9 Středisko volného času, Opava, příspěvková organizace

Hlavním úkolem střediska je zaujmout co nejvíce dětí a mladých lidí a nabídnout jim kvalitní trávení volného času. Pracuje pro všechny skupiny občanů – děti, žáky, studenty i dospělé. Cílem pracovníků střediska je umožnit jim smysluplně trávit volný čas, případně děti a žáky prostřednictvím práce zájmových útvarů přivést k trvalým zájmům, v některých případech orientovat na budoucí profesi. Dále organizují víkendové akce pro rodiče s dětmi. Pedagogičtí pracovníci střediska připravili pro školy 6 vlastních vzdělávacích pořadů – pro ZŠ cyklus tří pořadů o lidovém umění a kultuře Opavského Slezska, cyklus výchovných pohádkových pořadů pro děti – 5 témat za školní rok, pořad zaměřený na prevenci dětských úrazů a charitní výchovné koncerty. Jako jediná instituce v Opavě se také věnují národopisné tematice - pracují zde národopisné soubory, organizují pro ně a s nimi folklorní akce na území Opavského Slezska a pečují o udržení lidového umění v Opavě.

V loutkovém divadle pravidelně pracuje 14 divadelních souborů, které připravují nedělní představení pro děti.

Na oddělení turistiky nabízí pracovníci vodácké aktivity, školní výlety, programy na pobytových akcích a táborech, lyžařskou školičku, střelectví.

Na úseku přírodovědy se věnují nejen zvířatům, která jsou v majetku SVČ, ale ve spolupráci s ČSOP také ochraně přírody.

Vysoký počet členů zájmových útvarů je také důkazem skutečnosti, že o tyto činnosti je mezi lidmi stále zájem, že nejsou zdaleka na ústupu, je potřeba je zachovat a nabízet.

Počet zájmových útvarů ve školním roce 2006/07: 151
 Počet členů zájmových útvarů ve školním roce 2006/07: 1 980

Typ akce	Počet akcí	Počet účastníků
Příležitostné akce	516	33 221
Soutěže	113	21 220
Pobytové akce	44	1 213

Osvětovou činností a prevencí sociálně patologických jevů je ve své podstatě celá činnost SVČ. Nejen že pestrá a velmi bohatá nabídka trávení volného času dětem snižuje riziko vzniku závislostí, snižuje rozvoj kriminality, ale také formuje osobnost dětí a zapojují se i rodiče.

2.3.10 Nestátní neziskové organizace

a) *ELIM křesťanská společnost pro evangelizaci a diakonii Opava*

Toto sdružení se podílí významným podílem na úseku naplňování prevence kriminality:

- Psychologicko-právní poradna pomoc obětem domácího násilí (je anonymní, bezplatná, možnost konzultace s psychologem, sociální pracovníci, právníkem, poradna je pro každého a navíc se specializuje na pomoc obětem domácího násilí).
- Dva nízkoprahové kluby, jednak pro děti od 6 do 12 let a pro starší od 13 do 19 let na sídlišti v Opavě-Kateřinkách, jež navštěvují romské děti, druhý nízkoprahový klub pro mládež od 15 do 19 let v prostorách budovy na Hradecké 16. Nízkoprahové kluby podchycují děti a mládež, jež není nikde institucionálně zařazena. Většinou se jedná o děti a mládež ze sociokulturně znevýhodněného prostředí včetně romského etnika nebo v případě nízkoprahového klubu Legál na Hradecké 16 o mládež, žijící na hraně zákona. Pracovníci „nízkoprahu“ nabízí alternativní trávení volného času, snaží se motivovat k pravidelné volnočasové činnosti, např. hudební skupinky, sportovní, výtvarnou, v lepším případě i ke studiu, či práci. Jedná se o klasickou sociální práci a velmi náročnou činnost pod průběžnou odbornou supervizí.
- Dobrovolnické centrum - sdružuje asi 50 dobrovolníků, jež spolupracují se Slezskou nemocnicí v Opavě, se Střediskem výchovné péče (doučování), dále dobrovolníci pracují v rámci preventivního programu Pět P. Program je určen dětem od 6 do 15 let, dětem z málo stimulujícího rodinného prostředí, dětem s menším sociálním, psychosociálním či zdravotním handicapem s cílem poskytovat dětem hodnotný, dlouhotrvající, odborně supervidovaný vztah s kamarádem a formou společných, vhodně zvolených aktivit posilovat jejich samostatnost, sebedůvěru, komunikativnost a schopnost navazování vztahů se svými vrstevníky a blízkými dospělými osobami. Dobrovolníci jsou vybíráni z řad vysokoškolských studentů.

Nízkoprahová zařízení – volný čas

Aktivita	Věková struktura	Počet evidovaných klientů	Počet evidovaných kontaktů
Legal klub	15 – 19 let	116	1254
Motouz	6 – 9 let	149	2515

Krizová pomoc (osoby v krizi a oběti domácího násilí)

Počet uživatelů	Počet intervencí	Akutní ubytování (2 pokoje)
321	643	16 osob

b) Armáda spásy

Provozuje azylový dům pro muže, noclehárnu pro muže, nízkoprahové denní centrum a „Dům pro matky s dětmi“. Pomáhá lidem bez přístřeší či v nouzi a díky specializovaným programům podporuje jejich následnou integraci do společnosti. Realizuje probační program ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR a věznicí v Opavě.

V rámci probačních programů nabízí:

- možnost výkonu trestu obecně prospěšných prací
- poskytování psychologického poradenství
- společensky prospěšnou činnost
- probační resocializační programy pro mladistvé („Krok za krokem“, „Nová šance“)
- probační programy pro dospělé klienty

	Kapacita	Počet uživatelů	Využití služby v %	Počet návštěv	Počet kontaktů	Počet intervencí	Počet osob	Počet odprac. hodin
Azylový dům	23 lůžek 4 byty	54	86,4					
Noclehárna	18 lůžek	172	51,1					
Nízkoprahové denní centrum	30		81,2	8891				
Terénní práce					294			
Sociální poradenství						1464		
Výkon alternativních trestů							31	1086

c) Charita Opava

- Linka důvěry – poskytuje telefonickou krizovou pomoc lidem nacházejícím se v akutní krizové situaci. Vedle toho nabízí, popř. zprostředkovává kontakty na odborníky a návazná pomáhající zařízení zdravotní a psychosociální sítě v regionu, poskytuje poradenství v oblasti psychosociální.
- Mateřské centrum Neškola je volnočasové zařízení, určené rodičům na mateřské dovolené a jejich dětem.
- Občanská poradna poskytuje službu občanům, kteří se dostali do obtížné životní situace a nedokáží ji řešit vlastními silami, neznají svá práva a povinnosti, neznají platnou legislativu a neumí se v ní orientovat, žádající kvalifikovanou radu, informaci, pomoc, varianty řešení a podporu.
- Středisko vzájemné pomoci poskytuje sociální služby osobám, které jsou v hmotné, sociální nebo psychické krizi nebo které nedovedou nebo nemohou svou situaci řešit vlastními silami. Klientelu tvoří širší okruh dospělých osob a to lidé bez přístřeší, rodiny nebo samoživitelé s dětmi, osoby sociálně vyloučené, osoby žijící rizikovým způsobem života, etnické menšiny.

Aktivita	Počet kontaktů	Počet klientů	Počet dotazů	Počet dospělých	Počet dětí
Linka důvěry	3545				
Telef. krizová pomoc		750			
Občanská poradna			860		
Neškola					
- návštěvnost				10	12
- 9 výletů				50	128

d) EUROTOPIA Opava, o. p. s.

Zabezpečuje činnost nízkoprahového zařízení pro děti do 15 let v budově na Hradecké 16. Organizuje zážitkové výlety, zážitkové pobyty a další volnočasové programy a pravidelné programy pro Základní školu v Opavě, Dvořákovy sady, především pro přípravný ročník.

e) Krizové a kontaktní centrum „Pod slunečníkem“

- Poskytuje individuální a skupinovou terapii pro lidi s problémem závislostí, při akutních neurotických a psychosomatických problémech, krizová intervence, prevence závislostí.
- Poradenství v oblasti mezilidských vztahů a komunikace, nácvik relaxačních technik.
- Sociálně-právní poradenství a reference do dalších léčebných zařízení.
- Odběry krve na zjištění virové hepatitidy.

Ambulantní léčba - klienti

	2006	2007
Počet klientů - uživatelů drog	121	87
- z toho prvních kontaktů	24	50
Počet neuživatelů (využili alespoň jednou služeb)	103	112

Ambulantní léčba

Služba	Počet osob, které danou službu využily		Počet výkonů (v jednotkách uvedených v pravém sloupci)		
	2006	2007	2006	2007	
Sociální práce	28	62	104	99	Počet intervencí
Individuální terapie, poradenství	106	124	663	353	Počet sezení/délka trvání jednoho
Rodinná terapie, poradenství	27	6	47	15	Počet sezení/délka trvání jednoho
Rodičovská skupina					Počet skupin/délka trvání jedné
Krizová intervence	5	10	5	10	Počet intervencí
Intervence po telefonu, internetu			102	113	Počet intervencí
Těhotenské testy					Počet provedených testů
Testy na přítomnost drog	21	73	27	84	Počet provedených testů

Kontaktní a poradenské služby, terénní programy

Služba	Počet osob, které danou službu využily		Počet výkonů (v jednotkách uvedených v pravém sloupci)		
	2006	2007	2006	2007	
Kontakt s uživateli drog	101	125	1107	1145	Počet kontaktů ²⁾
– z toho prvních kontaktů	34	49	34	49	Počet kontaktů
Výměnný program	47	41	233	204	Počet výměn ³⁾
– vydané injekční jehly			8 306	12 486	Počet
Hygienický servis	25	24	115	276	Počet využití sprchy, pračky
Potravinový servis	101	98	1002	1020	Počet
Zdravotní ošetření	17	14	45	35	Počet ošetření
Individuální poradenství	35	35	103	106	Počet sezení/délka trvání jednoho
Skupinové poradenství					Počet skupin/délka trvání jedné
Krizová intervence	3	6	3	9	Počet intervencí
Reference do K-center					Počet referencí
Reference do léčby	4	4	4	4	Počet referencí
Reference do programů substituce					Počet referencí
Asistenční služba					Počet intervencí
Testy HIV	17	17	18	24	Počet provedených testů
Testy HCV	17	17	18	24	Počet provedených testů
Testy HBV	17	17	18	24	Počet provedených testů
Těhotenské testy					Počet provedených testů
Testy na přítomnost drog	20	30	73	84	Počet provedených testů
Intervence po telefonu, internetu			32	55	Počet intervencí

f) Fond ohrožených dětí

- Poskytování pomoci dětem týraným, opuštěným a sociálně zanedbávaným.
- Vyhledávání náhradních rodin dětem zdravotně či jinak handicapovaným, pro které se nedaří nalézt rodinu prostřednictvím státních orgánů a institucí.
- Poskytování bezplatného základního sociálně-právního poradenství pro veřejnost.
- Pomoc dětem z dětských domovů při vstupu do samostatného života.
- Spolupráce s orgány zajišťujícími sociálně právní ochranu dětí, s lékaři, školami, nemocnicemi apod.

Na území města Opavy je celkem 10 úplných základních škol, v městských částech jsou dále 4 školy neúplné (1. - 5.třída). V rámci správního obvodu města jako obce s rozšířenou působností je dalších 13 úplných ZŠ a 14 ZŠ neúplných (1. - 5.třída). Na základních školách pracuje celkem 8 školních klubů.

Na 8 základních školách pracují speciální pedagogové jako školní poradenští pracovníci. Se školami spolupracují externě psychologové dle potřeb prostřednictvím občanského sdružení PREEDUK.

Na základních školách zřizovaných Statutárním městem Opava jsou školní hřiště otevřena jako veřejně přístupná sportoviště, na kterých dvakrát týdně pracují s dětmi streetworkeri (činnost streetů byla součástí projektu v r. 2005), na provoz dohlíží správci. V mateřských školách jsou veřejně přístupné zahrady k využití pro děti a jejich rodiče ve volném čase.

Opava je městem sportu. Je tady velká škála sportů, ze kterých si mohou děti, mládež a jejich rodiče vybrat: fotbal, hokej, basketbal, beachvolejbal, hokejbal, kanoistika, softball a další.

Je zde víceúčelová sportovní hala, fotbalový stadion, městské lázně s bazénem, městské koupaliště, skatepark, který byl v loňském roce otevřen s rozlohou 900 m² a řadí se tak mezi největší skateparky v republice.

Všechny výše uvedené státní a nestátní instituce vzájemně spolupracují, informují se a zvou se vzájemně na pracovní schůzky, řešící výstupy své činnosti a plány. Všechny rovněž spolupracují s Magistrátem města Opavy v zastoupení odboru školství (manažer prevence kriminality), odboru sociálních věcí (sociálně právní ochrana dětí a sociální kurátor pro dospělé, romský asistent, romský poradce). V rámci činnosti pracovních skupin zapojených do Komunitního plánu jsou řešeny chybějící aktivity a služby na úseku prevence, v případě neziskových organizací je zabezpečeno spolufinancování jejich činnosti na úseku sociální práce v rámci rozpočtu města.

2.4 Systém včasné intervence

Klíčovou roli mají v práci s ohroženými dětmi orgány sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). Často pociťujeme na tomto úseku absenci komplexního systému pomoci rodině, protože v systému péče o děti ohrožené sociálně patologickými jevy a o děti s kriminální zkušeností nefunguje včasná intervence jako základní nástroj pro nápravu stavu, resocializaci dítěte a jeho rodiny a odklon dítěte od případné kriminální kariéry jiným způsobem, než jeho umístěním v institucionální péči. V souvislosti s problematikou ohrožených dětí je nejvýznamnější aktivitou Ministerstva vnitra projekt „Systém včasné intervence a tým pro mládež“ (dále jen SVI), jež vznikl z iniciativy odboru prevence kriminality MV ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR. Cílem SVI je zefektivnit metody práce jednotlivých článků systému a využít beze zbytku všech legislativních nástrojů vztahujících se k oblasti delikvence dětí, trestné činnosti páchané na dětech a sociálně-právní ochrany dětí. Systém včasné intervence vytváří jednotné informační prostředí, které umožňuje koordinaci činnosti zapojených subjektů, metodickou spolupráci mezi institucemi, které jsou účastníky SVI: orgán sociálně právní ochrany dětí, Policie ČR, soud, státní zastupitelství, Probační a mediační služba ČR, městská policie, úřad práce, zdravotnická zařízení, školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace – *interdisciplinární tým*, což vede k docílení změny subjektivních postojů jednotlivých pracovníků ke spolupráci s pracovníky jiných oborů. Jedním z plánovaných cílů této koncepce prevence kriminality je zrealizovat **Systém včasné intervence**.

2.5 Dotazníkové šetření

V roce 2004 bylo zrealizováno dotazníkové šetření na všech základních školách správního obvodu města jako obce s rozšířenou působností, a to v 6. – 9. třídách ZŠ, jehož cílem bylo zjistit vztahy žáků ve třídách, a tím odhalit signály patologického jevu. Na základě výstupů tohoto šetření, jež byly uspokojující, pak byly stavěny programy primární prevence pro jednotlivé třídy, případně řešeny konkrétní ojedinělé patologické jevy. V r. 2009 (po 5 letech) dotazníkové šetření zopakujeme, abychom měli informaci o dané situaci a získali přehled o vývoji v dané oblasti. Signály z chování žáků, zvláště sportovců hokejistů a basketbalistů, nás upozorňují na zvyšující se agresi

2.6 Přehled preventivních projektů města

Rok	Dotace MV ČR (v Kč)	Příspěvek města (v Kč)	Projekt
2005	449 000 Projekt v rámci sociální prevence Fandíme slušně-bavíme se sportem	647 000	Otevřená sportoviště při ZŠ
		350 000	Otevřené zahrady při MŠ
		160 000	Dotazníkové šetření
		100 000	Činnost dětského zastupitelstva
		60 000	Volný čas dětí
		100 000	Nízkoprahové zařízení Legál
		250 000	Domácí násilí
		Celkem 2005	1 667 000 Kč
2006		810 000	Otevřená sportoviště při ZŠ (včetně streetworkerů)
		540 000	Otevřené zahrady při MŠ
		100 000	Volný čas dětí
		100 000	Činnost dětského zastupitelstva
		100 000	Nízkoprahové zařízení Legál
		250 000	Domácí násilí
		200 000	Nízkoprah.zařízení Modrá kočka
		30 000	Adaptační kurz pro žáky ZŠ
		70 000	Externí činnost psychologů na ZŠ
Celkem 2006	2 200 000 Kč		
2007	829 000 Projekt v rámci situační prevence „Bezpečné cyklostojany“ a „Pořízení dvou kamerových bodů“	785 290	Otevřená sportoviště při ZŠ
		331 660	Otevřené zahrady při MŠ
		100 000	Volný čas dětí
		214 000	Preventivní aktivity Městské policie na ZŠ a MŠ
		100 000	Film k preventivní činnosti Městské policie
		100 000	Činnost dětského zastupitelstva
		105 000	Nízkoprahové zařízení Legál
		200 000	Domácí násilí
		210 000	Nízkoprah.zařízení Modrá kočka
		120 000	Fin. spoluúčast na programu partnerství
		Celkem 2007	2 265 950 Kč
		CELKEM 2005 - 2007	6 132 950 Kč

V roce 2008 jsou z rozpočtu města poskytnuty finanční prostředky na aktivity v rámci realizace prevence kriminality následně:

- ❖ **obnova a modernizace kamerového systému** **740.000,--Kč**
(v předcházejícím období byla prostřednictvím MV ČR poskytnuta investice na pořízení dalších dvou kamer v rámci rozšíření stávajícího kamerového systému, další rozšíření budeme plánovat v příštím roce, a to zejména na úseku pořízení mobilního kamerového systému – bude zpracován a podán projekt MV ČR)
- ❖ **úsek prevence Městské policie** **320.000,--Kč**
(preventivní aktivity v terénu: pro MŠ, seniory, děti z dětského domova, tělesně postižené, kvalitní volnočasové aktivity ve spolupráci s ÚP a OSPOD, manažerem prevence kriminality, komisí pro výchovu a vzdělávání)
- ❖ **činnost manažera prevence kriminality** **265.000,--Kč**
(aktivity na úseku primární prevence, především práce s dětmi a mládeží, tj. činnost klubů, akce pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin atd., spolupráce na probačním programu)
- ❖ **činnost tří nízkoprahových zařízení, domácí násilí** **890.000,--Kč**
(tyto činnosti jsou zahrnuty v rámci poskytovaných sociálních služeb do Komunitního plánu)

Z výše uvedeného vyplývá, že pro rok 2008 poskytuje Statutární město Opava na aktivity v rámci Městského programu prevence kriminality a v rámci Komunitního plánu finanční prostředky ve výši **2.215.000,--Kč**.

3 STANOVENÍ PRIORITY

3.1 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>Snaha a zájem řešit problémy prevence kriminality Dostatečné finanční zdroje z rozpočtu města Existence Komunitního plánu Existence Strategického plánu Možnost spolupráce se studenty VŠ, VOŠ, SŠ Nadstandardní možnosti sportovního využití dětí, mládeže a rodin Dostatečná nabídka volnočasových aktivit</p>	<p>Nedostatečná mezioborová spolupráce Neúplný kamerový systém Nedostatek nebytových prostorů pro činnost neziskových organizací Zvýšení počtu stíhaných recidivistů</p>
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<p>Zrealizovat funkční systém včasné intervence Doplnit stávající kamerový systém o další kamery a vylepšit systém příjmu obrazu (plánovaná digitalizace kamerového systému) Upravit grantový systém tak, aby financování předložených grantů probíhalo začátkem roku. Probační programy</p>	<p>Dysfunkční rodiny Nárůst agresivního chování v třídních kolektivech Vznik dalších rizikových skupin (např. sociálně vyloučených občanů) Předčasný odchod ze vzdělávání</p>

3.2 Priority vyplývající ze SWOT analýzy

- ❖ Zajistit mezioborovou spolupráci na úseku prevence kriminality
- ❖ Pomocí vhodných nástrojů zvyšovat pocit bezpečí občanů
- ❖ Zaměřit se na prevenci kriminálního jednání u celé populace
- ❖ Zaměřit se na prevenci opakovaného kriminálního jednání

4 STANOVENÍ HLAVNÍCH A DÍLČÍCH PROBLÉMŮ

4.1 Dlouhodobé cíle na úseku situační prevence

Prioritou je rozšíření a modernizace kamerového systému o 6 kamerových bodů. Tím bude kamerový systém v průběhu období do r. 2011 dokončen a bude plně vyhovovat požadavkům zabezpečení vytypovaných lokalit.

Řešení:

- Zpracování projektů v rámci požadavků na dotaci Ministerstva vnitra za finanční spoluúčasti města.
- Technická úprava a modernizace stávajícího kamerového systému je realizována průběžně z rozpočtu města, dojde k přechodu na novou technologii (digitalizace).

4.2 Krátkodobé cíle na úseku sociální prevence

- ✓ Prevence recidivy trestných činů (snižování pravděpodobnosti recidivy trestné činnosti, zejména u mladistvých a mladých pachatelů méně závažných trestných činů)
- ✓ Systém včasné intervence (očekává se zlepšení mezioborové spolupráce)
- ✓ Šetření k sociálnímu klimatu školy na ZŠ (bude podkladem pro nastavení preventivních programů)
- ✓ Projekt dobrovolnické činnosti pro dospělé (spolupráce - Mediační a probační služba, Azylový dům, OS ELIM)
- ✓ Probační programy
- ✓ Pokračování ve stávajících preventivních programech

Řešení:

- Budou zpracovány projekty k předložení Moravskoslezskému kraji, Ministerstvu vnitra.
- Dle vyhlášených podmínek v návaznosti na stanovené priority budou zpracovány projekty v rámci Komunitního plánu města.

5 ZPŮSOB VYHODNOCOVÁNÍ

- Naplňování realizovaných programů bude vždy po uplynutí kalendářního roku projednáno v komisi Rady města pro výchovu, vzdělávání a prevenci kriminality.
- Vyhodnocení realizace těchto programů bude zahrnuto do hodnocení činnosti odboru školství a tím bude informováno vedení města.

6 AKTÉŘI A JEJICH ROLE

Klíčovými partnery v činnosti na úseku prevence kriminality a sociálně patologických jevů a zvyšování bezpečí občanů jsou všechny státní i nestátní instituce, jejichž činnost je popsána v tomto dokumentu. Každá z těchto institucí se již dlouhodobě podílí na prevenci sociálně patologických jevů za spolupráce s manažerem prevence kriminality, který koordinuje jejich činnosti. Mnohdy jde o iniciování určité činnosti v rámci prevence sociálně patologických jevů a je na vstřícnosti těchto organizací navrhovanou činnost realizovat, nebo naopak iniciativa vychází od zástupce organizace, který žádá o spolupráci na určité aktivitě, jež je součástí naplňování prevence.

Prioritou jsou vždy děti a mládež, včasná intervence nám dává možnosti problém vyřešit rychleji, nenechat jej rozvinout a za minimální finanční náklady.

Důležitou roli zde hrají odborníci a supervize vnější i vnitřní.

7 DLOUHODOBÉ ŘEŠENÍ OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY

- ✓ Bude aktualizovat koncepční materiály na úseku prevence sociálně patologických jevů.
- ✓ Bude podporovat a rozvíjet činnost manažera prevence kriminality.
- ✓ Bude koordinovat preventivní aktivity prostřednictvím manažera prevence kriminality a komise Rady města pro výchovu, vzdělávání a prevenci kriminality.
- ✓ Bude i nadále financovat preventivní aktivity dle zvážení potřeb na úseku prevence.

Koncepce prevence kriminality města Statutárního města Opavy pro období 2009 – 2011 je vypracována dle potřeb terénu v souladu se Strategií prevence kriminality na léta 2008 - 2011 schválenou usnesením vlády ČR.

Výpis z usnesení 15. zasedání Zastupitelstva Statutárního města Opavy, konaného dne 16. 9. 2008

Číslo usnesení: 282/15 ZM 08

Koncepce prevence kriminality Statutárního města Opavy pro období 2009 – 2011

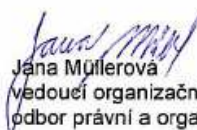
Zastupitelstvo města

schvaluje

upravenou Koncepci prevence kriminality Statutárního města Opavy pro období 2009 - 2011

V Opavě dne 7. 1. 2009

Výpis vyhotovila a za správnost odpovídá:

Jana Müllerová
vedoucí organizačního oddělení
odbor právní a organizační MMO